

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету _____

Віталій ТРЕТЬКО
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародне приватне право

Назва дисципліни

Галузь знань 08 – Право

Спеціальність 081 – Право

Рівень вищої освіти – Перший бакалаврський

Освітньо-професійна програма – Право

Обсяг дисципліни – 4 кредита ЄКТС, Шифр дисципліни – ОПП.18

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл професійної підготовки)

Факультет – Міжнародних відносин і права

Кафедра – Права

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю		
				Аудиторні заняття								Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота, у т.ч. ІРС					
Д			5	51	17			34	99			+		

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Робоча програма складена _____ канд.юрид.наук, доцент Михайло ПРИСЯЖНИЮК _____
Підпис(и) автора(ів) Ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри _____ Права

Протокол від « 18 » « 01 » 2024 № 8. Зав. кафедри _____ Микола ВАВРИНЧУК _____
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету _____ Віталій ТРЕТЬКО _____
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2024

2) Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Міжнародне приватне право» є дисципліною професійної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» за освітньо-професійною програмою «Право». Вивчення дисципліни обумовлене необхідністю формування системних знань у сфері правового регулювання приватноправових відносин міжнародного характеру. В рамках цієї навчальної дисципліни передбачається вивчення усієї сукупності міжнародних приватноправових відносин між суб'єктами, що виникають при наявності іноземного елемента. Навчальна дисципліна поєднує теоретичні основи, законодавче регулювання та практичні проблеми міжнародного приватного права. При викладанні застосовуються лекції із використанням методів проблемного навчання; практичні заняття, включно із вирішенням ситуаційних завдань, а також самостійна робота. Необхідним елементом навчального процесу є самостійна робота, яка полягає в опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до семінарських занять, контрольної роботи, тестування, виконанні індивідуальних завдань.

Пререквізити: історія держави і права України, інформаційні системи і технології в юридичній діяльності, договірне право, конституційне право України,

Кореквізити: міжнародний захист прав людини.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

Компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та професійної діяльності; здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми; повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи; знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини; здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права; знання і розуміння основ права Європейського Союзу; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права; здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування; здатність застосовувати на практиці методiku проведення переговорів, а також третейських та інших засобів вирішення спорів.

Програмні результати навчання: проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел щодо правового регулювання відносин у сфері бізнесу, формувати власну позицію по їх практичному застосуванню; поєднувати теоретичні та практичні базові знання і вміння щодо регулювання окремих видів суспільних відносин, в тому числі правового регулювання відносин у сфері бізнесу, з метою надання короткого висновку щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю; на основі сучасних інноваційних технологій в правовій системі самостійно визначати обставини, у з'ясуванні яких потрібна правова допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій, проявляючи при цьому гнучкість стратегії їх правової оцінки; вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію при застосуванні національного законодавства та міжнародних правових норм; доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло; застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

Мета дисципліни. Формування особистості фахівця з достатніми практичними навичками у сфері правового регулювання приватноправових відносин міжнародного характеру, правового становища суб'єктів міжнародних приватноправових відносин.

Завдання дисципліни. Формування здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та професійної діяльності у сфері міжнародних приватноправових відносин; знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини; здатності застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права у сфері міжнародних приватноправових відносин; здатності до логічного, критичного і системного аналізу міжнародних документів, розуміння їх правового характеру і значення

Результати навчання: студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен *вміти аналізувати* домінуючі доктрини міжнародного приватного права, *правильно застосовувати* колізійні норми, користуватися колізійними та матеріально-правовими нормами міжнародних актів та національного законодавства, *знати* базові теорії міжнародного приватного права, *аналізувати* судову і арбітражну практику з розгляду справ за участю іноземного елемента.

3) Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	Семінари та практичні роботи	самостійну роботу
ТЕМА 1. Поняття, предмет, методи, система та джерела міжнародного приватного права.	2	4	11
ТЕМА 2. Суб'єкти міжнародного приватного права	2	4	11
ТЕМА 3. Колізійні питання речових прав та права інтелектуальної власності.	2	4	11
ТЕМА 4. Договірні зобов'язання у міжнародному приватному праві. Міжнародний договір купівлі-продажу.	2	4	11
ТЕМА 5. Транспортні зобов'язання у міжнародному приватному праві.	2	4	11
ТЕМА 6. Шлюбно-сімейні та спадкові відносини у міжнародному приватному праві	2	4	11
ТЕМА 7. Трудові відносини у міжнародному приватному праві	2	4	11
ТЕМА 8. Деліктні зобов'язання у міжнародному приватному праві	2	4	11
ТЕМА 9. Міжнародний цивільний процес та комерційний арбітраж	1	2	11
Разом за 7-ий семестр	17	34	99

4) Програма навчальної дисципліни

4.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	<p>ТЕМА 1. Поняття, предмет, методи, система та джерела міжнародного приватного права</p> <p>Предмет міжнародного приватного права. Поняття приватноправових відносин міжнародного характеру. Види іноземного елемента в приватноправових відносинах.</p> <p>Методи МПП. Колізійно-правовий метод регулювання. Матеріально-правовий метод регулювання.</p> <p>Система МПП як галузь права та навчальна дисципліна. Співвідношення МПП з іншими галузями національного права та міжнародним правом. Глобалізація світового господарства та зростання ролі міжнародного приватного права.</p> <p>Поняття та види джерел МПП. Подвійний характер джерел МПП, їх співвідношення та взаємодія.</p> <p>Літ.: [1, с.9-19; 2, с.6-11; 3, с.11-42; 4].</p>	2
2	<p>ТЕМА 2. Суб'єкти міжнародного приватного права.</p> <p>Фізичні особи як суб'єкти МПП. Поняття особистого закону фізичної особи та сфера його дії. Колізійні аспекти подвійного громадянства та безгромадянства фізичних осіб. Особливості правового статусу іммігрантів, біженців та осіб, яким надано політичний притулок, в МПП. Приватноправові аспекти встановлення національного режиму для іноземців в Україні.</p> <p>Особливості визнання іноземця обмежено дієздатним та недієздатним. Колізійні аспекти опіки та піклування. Оголошення іноземця безвісно відсутнім чи померлим та його наслідки в Україні і за кордоном.</p> <p>Юридичні особи як суб'єкти МПП. Держава як суб'єкт МПП.</p> <p>Літ.: [1, с.78-98; 2, с.28-56; 3, с.74-124; 4].</p>	2
3	<p>ТЕМА 3. Колізійні питання речових прав та права інтелектуальної власності</p> <p>Особливості правового регулювання відносин власності в МПП. Колізійні питання права власності. Закон місцезнаходження майна як основний колізійний принцип у сфері майнових правовідносин в МПП. Виникнення та припинення права власності та інших речових прав в МПП.</p> <p>Колізійні питання права власності та інших речових права на рухоме майно, що перебуває в дорозі.</p> <p>Правове регулювання іноземних інвестицій в міжнародному приватному праві.</p> <p>Правове становище власності України за кордоном.</p> <p>Інтелектуальна власність у міжнародному приватному праві</p> <p>Поняття виключних прав на результати творчої діяльності за участю іноземного елемента.</p> <p>Міжнародно-правова охорона авторських прав. Уніфікація авторського права. Основні міжнародні угоди щодо охорони авторських та суміжних прав.</p> <p>Поняття промислової власності з іноземним елементом.</p> <p>Угода СОТ щодо торговельних аспектів прав інтелектуальної власності.</p> <p>Літ.: [1, с.115-131; 2, с.57-61; 3, с.125-160; 4].</p>	2
4	<p>ТЕМА 4. Договірні зобов'язання у міжнародному приватному праві</p> <p>Поняття та види правочинів з іноземним елементом. Форма та зміст правочину. Сфера дії права, що застосовується до правочину.</p> <p>Особливості колізійного регулювання договірних зобов'язань в МПП. Колізійні прив'язки, що застосовуються до договірних зобов'язань з іноземним елементом. Автономія волі сторін в колізійному праві України.</p> <p>Уніфікація правового регулювання в галузі міжнародних комерційних угод.</p> <p>Позадоговірні зобов'язання в МПП. Види позадоговірних зобов'язань, ускладнених іноземним елементом, та колізійні підходи до їх регулювання. Сфера дії</p>	2

	<p>права, що підлягає застосуванню до зобов'язань, які виникли внаслідок завдання шкоди.</p> <p>Особливості колізійного регулювання відшкодування моральної шкоди.</p> <p>Особливості колізійного регулювання відшкодування шкоди, завданої іноземною державою.</p> <p>Роль міжнародних угод у колізійно-правовому регулюванні зобов'язань із завдання шкоди.</p> <p>Договір міжнародної купівлі-продажу товарів.</p> <p>Літ.: [1, с.132-152; 2, с.64-89; 3, с.161-177; 4].</p>	
5	<p>ТЕМА 5. Транспортні зобов'язання у міжнародному приватному праві</p> <p>Договір міжнародного перевезення вантажу, пасажирів та багажу. Поняття міжнародних перевезень. Міжнародні транспортні організації та їх роль в уніфікації законодавства про міжнародні перевезення.</p> <p>Міжнародні морські перевезення.</p> <p>Міжнародні залізничні перевезення.</p> <p>Міжнародні автомобільні перевезення.</p> <p>Міжнародні повітряні перевезення.</p> <p>Міжнародні річкові перевезення.</p> <p>Міжнародні змішані перевезення.</p> <p>Літ.: [1, с.160-167; 2, с.74-89; 3, с.178-201; 4].</p>	2
6	<p>ТЕМА 6. Шлюбно-сімейні та спадкові відносини у міжнародному приватному праві</p> <p>Особливості правового регулювання шлюбно-сімейних відносин у праві різних держав.</p> <p>Колізійне регулювання укладання та розірвання шлюбу в МПП. Колізійні норми Сімейного кодексу України. Колізійні норми двосторонніх та багатосторонніх угод про правову допомогу у цивільних, сімейних та кримінальних справах.</p> <p>Майнові відносини подружжя в міжнародному приватному праві. Спільний особистий закон подружжя.</p> <p>Міжнародне усиновлення та його наслідки. Законодавство України в галузі усиновлення дітей громадян України іноземцями.</p> <p>Аліментні зобов'язання у міжнародному приватному праві. Порядок стягнення аліментів з батьків, які виїжджають за кордон на постійне місце проживання.</p> <p>Міжнародно-правове регулювання спадкових відносин.</p> <p>Літ.: [1, с.168-195; 2, с.95-99; 3, с.237-272; 4].</p>	2
7	<p>ТЕМА 7. Трудові відносини у міжнародному приватному праві</p> <p>Загальна характеристика трудових відносин в МПП.</p> <p>Колізійне регулювання міжнародних трудових відносин.</p> <p>Принцип автономії волі; закон місця укладення договору; закон місця виконання трудової функції.</p> <p>Міжнародно-правове регулювання праці. Роль конвенцій Міжнародної організації праці (МОП).</p> <p>Працевлаштування іноземців в Україні. Принцип національного режиму в галузі трудових відносин. Дозвільний порядок працевлаштування іноземців в Україні.</p> <p>Трудові права українських громадян за кордоном. Праця громадян України за контрактом з іноземним роботодавцем. Праця громадян України за контрактом з українським роботодавцем. Ліцензування діяльності, пов'язаної із працевлаштуванням громадян України за кордоном.</p> <p>Правове регулювання праці співробітників міжнародних та міжурядових організацій.</p> <p>Літ.: [1, с.198-209; 2, с.90-94; 3, с.219-236; 4].</p>	2
8	<p>ТЕМА 8. Деліктні зобов'язання у міжнародному приватному праві</p> <p>Позадоговірні відносини у міжнародному приватному праві. Зобов'язання із заподіяння шкоди в міжнародному приватному праві. Загальні положення про зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди. Умови настання деліктних зобов'язань у національних правових системах. Вплив усупільнення виробництва та</p>	2

	<p>науково-технічного процесу на деліктні зобов'язання.</p> <p>Колізійне регулювання деліктних зобов'язань з іноземним елементом у національному праві. Основні колізійні прикріплення, які регулюють зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди у МПП. Основні підходи доктрини МПП до визначення місця заподіяння шкоди.</p> <p>Регулювання деліктних зобов'язань за участю іноземців у внутрішньому законодавстві України.</p> <p>Норми про зобов'язання з делікту у міжнародних актах, в тому числі за участю України.</p> <p>Літ.: [1, с.153-167; 3, с.202-216; 4].</p>	
9	<p>ТЕМА 9. Міжнародний цивільний процес та комерційний арбітраж</p> <p>Поняття міжнародного цивільного процесу. Міжнародна підсудність, виключна підсудність та пророгаційні угоди. Право на судовий захист іноземців у різних державах. Цивільні процесуальні права іноземців в Україні та громадян України за кордоном. Процесуальне положення іноземної держави. Джерела правового регулювання міжнародного цивільного процесу.</p> <p>Встановлення змісту іноземного права. Виконання судових доручень.</p> <p>Визнання і виконання рішень іноземних судів. Багатосторонні та двосторонні договори з цих питань. Принцип взаємності та національного режиму.</p> <p>Визнання і виконання рішень іноземних судів в Україні. Порядок отримання і умови виконання рішень. Виконання рішень по окремим категоріям справ. Примусове виконання рішень. Відмова у дозволі примусового виконання рішень судів іноземних держав. Процесуальна правоздатність і дієздатність іноземних осіб. Процесуальне положення держави. Судовий імунітет.</p> <p>Міжнародний комерційний арбітраж. Поняття і види міжнародного комерційного арбітражу. Міжнародно-договірна уніфікація комерційного арбітражу.</p> <p>Літ.: [1, с.212-264; 2, с.100-105; 3, с.273-314; 4].</p>	1
Разом:		17

4.2. Перелік семінарських занять

№ п/п	Зміст семінарського заняття	Кількість годин
1-2	<p>ТЕМА 1. Поняття, предмет, методи, система та джерела міжнародного приватного права</p> <p>Предмет міжнародного приватного права. Поняття приватноправових відносин міжнародного характеру. Види іноземного елементу в приватноправових відносинах.</p> <p>Методи МПП. Колізійно-правовий метод регулювання. Матеріально-правовий метод регулювання.</p> <p>Система МПП як галузь права та навчальна дисципліна. Співвідношення МПП з іншими галузями національного права та міжнародним правом. Глобалізація світового господарства та зростання ролі міжнародного приватного права.</p> <p>Поняття та види джерел МПП. Подвійний характер джерел МПП, їх співвідношення та взаємодія.</p> <p>Літ.: [1, с.9-19; 2, с.6-11; 3, с.11-42; 4].</p>	4
3-4	<p>ТЕМА 2. Суб'єкти міжнародного приватного права.</p> <p>Фізичні особи як суб'єкти МПП. Поняття особистого закону фізичної особи та сфера його дії. Колізійні аспекти подвійного громадянства та безгромадянства фізичних осіб. Особливості правового статусу іммігрантів, біженців та осіб, яким надано політичний притулок, в МПП. Приватноправові аспекти встановлення національного режиму для іноземців в Україні.</p> <p>Особливості визнання іноземця обмежено дієздатним та недієздатним. Колізійні аспекти опіки та піклування. Оголошення іноземця безвісно відсутнім чи померлим та його наслідки в Україні і за кордоном.</p> <p>Юридичні особи як суб'єкти МПП. Держава як суб'єкт МПП.</p>	4

	Літ.: [1, с.78-98; 2, с.28-56; 3, с.74-124; 4].	
5-6	<p>ТЕМА 3. Колізійні питання речових прав та права інтелектуальної власності</p> <p>Особливості правового регулювання відносин власності в МПП. Колізійні питання права власності. Закон місцезнаходження майна як основний колізійний принцип у сфері майнових правовідносин в МПП. Виникнення та припинення права власності та інших речових прав в МПП.</p> <p>Колізійні питання права власності та інших речових права на рухоме майно, що перебуває в дорозі.</p> <p>Правове регулювання іноземних інвестицій в міжнародному приватному праві.</p> <p>Правове становище власності України за кордоном.</p> <p>Інтелектуальна власність у міжнародному приватному праві</p> <p>Поняття виключних прав на результати творчої діяльності за участю іноземного елемента.</p> <p>Міжнародно-правова охорона авторських прав. Уніфікація авторського права.</p> <p>Основні міжнародні угоди щодо охорони авторських та суміжних прав.</p> <p>Поняття промислової власності з іноземним елементом.</p> <p>Угода СОР щодо торговельних аспектів прав інтелектуальної власності.</p> <p>Літ.: [1, с.115-131; 2, с.57-61; 3, с.125-160; 4].</p>	4
7-8	<p>ТЕМА 4. Договірні зобов'язання у міжнародному приватному праві</p> <p>Поняття та види правочинів з іноземним елементом. Форма та зміст правочину. Сфера дії права, що застосовується до правочину.</p> <p>Особливості колізійного регулювання договірних зобов'язань в МПП. Колізійні прив'язки, що застосовуються до договірних зобов'язань з іноземним елементом. Автономія волі сторін в колізійному праві України.</p> <p>Уніфікація правового регулювання в галузі міжнародних комерційних угод.</p> <p>Позадоговірні зобов'язання в МПП. Види позадоговірних зобов'язань, ускладнених іноземним елементом, та колізійні підходи до їх регулювання. Сфера дії права, що підлягає застосуванню до зобов'язань, які виникли внаслідок завдання шкоди.</p> <p>Особливості колізійного регулювання відшкодування моральної шкоди.</p> <p>Особливості колізійного регулювання відшкодування шкоди, завданої іноземною державою.</p> <p>Роль міжнародних угод у колізійно-правовому регулюванні зобов'язань із завдання шкоди.</p> <p>Договір міжнародної купівлі-продажу товарів.</p> <p>Літ.: [1, с.132-152; 2, с.64-89; 3, с.161-177; 4].</p>	4
9-10	<p>ТЕМА 5. Транспортні зобов'язання у міжнародному приватному праві</p> <p>Договір міжнародного перевезення вантажу, пасажирів та багажу. Поняття міжнародних перевезень. Міжнародні транспортні організації та їх роль в уніфікації законодавства про міжнародні перевезення.</p> <p>Міжнародні морські перевезення.</p> <p>Міжнародні залізничні перевезення.</p> <p>Міжнародні автомобільні перевезення.</p> <p>Міжнародні повітряні перевезення.</p> <p>Міжнародні річкові перевезення.</p> <p>Міжнародні змішані перевезення.</p> <p>Літ.: [1, с.160-167; 2, с.74-89; 3, с.178-201; 4].</p>	4
11-12	<p>ТЕМА 6. Шлюбно-сімейні та спадкові відносини у міжнародному приватному праві</p> <p>Особливості правового регулювання шлюбно-сімейних відносин у праві різних держав.</p> <p>Колізійне регулювання укладання та розірвання шлюбу в МПП. Колізійні норми Сімейного кодексу України. Колізійні норми двосторонніх та багатосторонніх угод про правову допомогу у цивільних, сімейних та кримінальних справах.</p> <p>Майнові відносини подружжя в міжнародному приватному праві. Спільний</p>	4

	<p>особистий закон подружжя.</p> <p>Міжнародне усиновлення та його наслідки. Законодавство України в галузі усиновлення дітей громадян України іноземцями.</p> <p>Аліментні зобов'язання у міжнародному приватному праві. Порядок стягнення аліментів з батьків, які виїжджають за кордон на постійне місце проживання.</p> <p>Міжнародно-правове регулювання спадкових відносин.</p> <p>Літ.: [1, с.168-195; 2, с.95-99; 3, с.237-272; 4].</p>	
13-14	<p>ТЕМА 7. Трудові відносини у міжнародному приватному праві</p> <p>Загальна характеристика трудових відносин в МПП.</p> <p>Колізійне регулювання міжнародних трудових відносин.</p> <p>Принцип автономії волі; закон місця укладення договору; закон місця виконання трудової функції.</p> <p>Міжнародно-правове регулювання праці. Роль конвенцій Міжнародної організації праці (МОП).</p> <p>Працевлаштування іноземців в Україні. Принцип національного режиму в галузі трудових відносин. Дозвільний порядок працевлаштування іноземців в Україні.</p> <p>Трудові права українських громадян за кордоном. Праця громадян України за кордоном за контрактом з іноземним роботодавцем. Праця громадян України за кордоном за контрактом з українським роботодавцем. Ліцензування діяльності, пов'язаної із працевлаштуванням громадян України за кордоном.</p> <p>Правове регулювання праці співробітників міжнародних та міжурядових організацій.</p> <p>Літ.: [1, с.198-209; 2, с.90-94; 3, с.219-236; 4].</p>	4
15-16	<p>ТЕМА 8. Деліктні зобов'язання у міжнародному приватному праві</p> <p>Позадоговірні відносини у міжнародному приватному праві. Зобов'язання із заподіяння шкоди в міжнародному приватному праві. Загальні положення про зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди. Умови настання деліктних зобов'язань у національних правових системах. Вплив усупільнення виробництва та науково-технічного процесу на деліктні зобов'язання.</p> <p>Колізійне регулювання деліктних зобов'язань з іноземним елементом у національному праві. Основні колізійні прикріплення, які регулюють зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди у МПП. Основні підходи доктрини МПП до визначення місця заподіяння шкоди.</p> <p>Регулювання деліктних зобов'язань за участю іноземців у внутрішньому законодавстві України.</p> <p>Норми про зобов'язання з делікту у міжнародних актах, в тому числі за участю України.</p> <p>Літ.: [1, с.153-167; 3, с.202-216; 4].</p>	4
17	<p>ТЕМА 9. Міжнародний цивільний процес та комерційний арбітраж</p> <p>Поняття міжнародного цивільного процесу. Міжнародна підсудність, виключна підсудність та пророгаційні угоди. Право на судовий захист іноземців у різних державах. Цивільні процесуальні права іноземців в Україні та громадян України за кордоном. Процесуальне положення іноземної держави. Джерела правового регулювання міжнародного цивільного процесу.</p> <p>Встановлення змісту іноземного права. Виконання судових доручень.</p> <p>Визнання і виконання рішень іноземних судів. Багатосторонні та двосторонні договори з цих питань. Принцип взаємності та національного режиму.</p> <p>Визнання і виконання рішень іноземних судів в Україні. Порядок отримання і умови виконання рішень. Виконання рішень по окремим категоріям справ. Примусове виконання рішень. Відмова у дозволі примусового виконання рішень судів іноземних держав. Процесуальна правоздатність і дієздатність іноземних осіб. Процесуальне положення держави. Судовий імунітет.</p> <p>Міжнародний комерційний арбітраж. Поняття і види міжнародного комерційного арбітражу. Міжнародно-договірна уніфікація комерційного арбітражу.</p> <p>Літ.: [1, с.212-264; 2, с.100-105; 3, с.273-314; 4].</p>	2

4.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до семінарських занять, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань, підготовці до підсумкового контролю.

На самостійне опрацювання студентів виносяться нормативно-правові документи, які регулюють окремі правові відносини у сфері господарської діяльності, з яких вони пишуть індивідуальні роботи. Керівництво самостійною роботою здійснює викладач згідно з розкладом консультацій. Протягом семестру студент готує 1 індивідуальну роботу (у вигляді реферату або реферативного повідомлення), тему якого вибирає самостійно із запропонованого йому тематичного переліку.

Зміст самостійної роботи студентів

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кіл-сть годин
1-2	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т1, підготовка до семінарських занять 1-2, вибір теми індивідуального завдання	11
3-4	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т2, підготовка до семінарських занять 3-4, виконання індивідуального завдання	11
5-6	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т3, підготовка до семінарських занять 5-6, підготовка до тестового контролю та Т1-4	11
7-8	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т4, підготовка до семінарських занять 7-8, виконання індивідуального завдання	11
9-10	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т5, підготовка до семінарських занять 9-10, виконання індивідуального завдання	11
11-12	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т6, підготовка до семінарських занять 11-12, підготовка до захисту індивідуального завдання	11
13-14	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т7, підготовка до семінарських занять 13-14, підготовка до контрольної роботи за Т5-6	11
15-16	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т8, підготовка до семінарських занять 15-16	11
17	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т9, підготовка до семінарського заняття 17	11
Разом:		99

4.4 Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи студентів

Важливим принципом самостійної роботи є індивідуальна робота кожного студента. Її призначенням є: поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях; заохочення студентів до аналізу нормативно-правових джерел, активної творчої роботи із опрацюванням рекомендованої літератури; забезпечення майбутніх фахівців усіх напрямів підготовки знаннями основних правових положень, що стосуються їх професійної діяльності; формування у студентів вміння орієнтуватися в нормативних джерелах; вироблення у майбутніх спеціалістів практичних навичок реалізації норм чинного законодавства.

Індивідуальна робота передбачає підготовку реферату або реферативного повідомлення з обраної студентом тематики а також підготовку до семінарсько-практичних занять протягом семестру.

Виконання індивідуального завдання включає в себе п'ять основних етапів:

- 1) вибір теми дослідження;
- 2) підбір матеріалів;
- 3) опрацювання літератури;
- 4) написання тексту;
- 5) оформлення роботи.

Індивідуальна робота є складовою вивчення змісту навчальної дисципліни та будується на репродуктивному, репродуктивно-творчому та творчо-пошуковому рівнях. Вона сприяє розвитку творчої активності студентів, прищеплює навички, необхідні для самоосвіти, пошуку шляхів вдосконалення професійної діяльності після закінчення навчання.

Теми індивідуальної роботи мають науково-дослідний характер, підвищену складність, виступають певним тематичним доповненням семінарського заняття, методом поглибленої підготовки до нього і можуть готуватись у вигляді реферативних повідомлень.

Реферат готується у письмовому викладі, має науковий характер і здійснюється шляхом аналізу різних інформаційних джерел. Теми рефератів наведені у планах семінарських занять. Він повинен мати чітку логічну побудову і повинен містити наступні елементи:

1. Титульний аркуш.
2. План роботи із зазначенням сторінок початку кожного з розділів.
3. Вступ на 1–2 сторінки (аналізується проблема та стан її дослідження науковцями).
4. Основна частина обсягом 8–10 сторінок (викладається основний матеріал).
5. Висновки на 1–2 сторінки.
6. Перелік використаних джерел.
7. Реферат може містити додатки, переліки умовних скорочень тощо.

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, дається коротка характеристика сучасного стану і наукової розробки проблеми (питання), що розглядатиметься в рефераті, формулюється мета роботи, а також здійснюється короткий огляд джерел, використаних студентом.

Основна частина передбачає розкриття змісту обраної теми, її основних питань і проблем. Головною вимогою є аналіз проблем, відображених у літературі, висвітлення різних позицій науковців та їх критичний аналіз. При підготовці студенту студент повинен продемонструвати уміння самостійно робити висновки на основі вивчених нормативно-правових актів та літератури й узагальнювати матеріал. Основна частина може складатися з двох–трьох розділів.

У заключній частині у стислому вигляді подаються висновки, які містять короткий підсумок проведеного дослідження, тобто є коротким резюме реферату, а також підтверджується вирішення поставлених завдань і досягнення мети. Тут повинні надаватись рекомендації і пропозиції щодо практичного розв'язання розглянутих проблем. Наприкінці реферату вміщують список використаних джерел, додатки (за необхідності). Складові частини роботи мають логічно поєднуватися і відповідати одна одній.

Література з теми реферату повинна мати пізнавальне значення у контексті вивчення та осмислення дисципліни, тому до списку варто включати монографії, статті з наукових журналів, навчальні посібники, що рекомендовані навчальною та робочою програмами або знайдені автором роботи, документальні та інформаційні джерела тощо. Матеріали у списку слід оформляти згідно з державними стандартами України.

Робота виконується на стандартних аркушах ф. А4 грамотно, без помарок і виправлень. Скорочення слів, окрім узвичаєних аббревіатур, не допускається. Текст розміщують на одній стороні аркуша, залишаючи поля з усіх боків по 2 см.

Першою сторінкою реферату є титульний аркуш, де вказується тема, прізвище, ім'я та по-батькові автора, спеціальність, курс, група. На другій сторінці повинен бути наведений план реферату із зазначенням сторінок, де починаються відповідні розділи. Кожний розділ починається з нової сторінки. Сторінки нумеруються, починаючи з титульного аркуша, однак номери проставляються тільки з другої сторінки (таким чином, вступ зазвичай починається на 3-й сторінці). Розділи основної частини нумеруються арабськими цифрами, параграфи – цифрою розділу і параграфа через крапку (1.2, 2.2 і т.п.). Вступ і висновки не нумеруються.

Назву таблиць вказують зверху над таблицею, а назву малюнків розміщують під малюнком. Нумерація таблиць і малюнків може бути наскрізною по всій роботі.

При підготовці реферату ставиться наступна мета:

- систематизація, закріплення та розширення отриманих теоретичних знань за фахом і їхнім застосуванням для постановки і рішення конкретних наукових і прикладних (практичних) завдань;
- поглиблення навичок ведення самостійної роботи, оволодіння сучасними методами постановки і аналізу проблем;
- уміння критично аналізувати літературу, творчо обговорювати результати роботи, вести наукову полеміку.

Реферативна робота повинна:

- мати творчий характер з використанням актуальних статистичних даних і діючих нормативних правових актів;

- відповідати вимогам логічного і чіткого викладу матеріалу, доказовості і вірогідності фактів;
- відображати вміння студента користуватися раціональними прийомами пошуку, відбору, обробки та систематизації інформації, здатності працювати з нормативно-правовими актами.

Індивідуальне завдання студенти виконують під керівництвом викладача, що проводить у них практичні заняття за тематикою, яка подається у цих методичних вказівках. Якість виконання враховується при підсумковому контролі.

Орієнтовні теми рефератів, реферативних повідомлень

1. Автономія волі в міжнародному приватному праві
2. Види колізійних норм
3. Визначення змісту іноземного закону
4. Визначення права, що підлягає застосуванню до приватноправових відносин
5. Виникнення та припинення права власності в міжнародному приватному праві
6. Джерела міжнародного приватного права: загальна характеристика
7. Діяльність Міжнародного інституту по уніфікації приватного права (УНІДРУА) щодо розвитку міжнародного приватного права
8. Загальна характеристика актів внутрішнього законодавства України – джерел міжнародного приватного права
9. Загальна характеристика Конвенції 1986 р. про право, що застосовується до договорів міжнародної купівлі-продажу
10. Закон автономії волі та його заснування в міжнародному приватному праві.
11. Закон найбільш тісного взаємозв'язку: зміст та сфера застосування
12. Застереження щодо публічного порядку
13. Звичай як джерело міжнародного приватного права
14. Зворотне відсилання та відсилання до права третьої держави: поняття та основні підходи.
15. Імунітет державної власності за кордоном
16. Колізійний метод правового регулювання міжнародних приватних відносин
17. Міжнародний договір як джерело міжнародного приватного права
18. Міжнародний звичай: поняття, способи визнання державами
19. Міжнародний” та “внутрішньодержавний” підхід до розуміння міжнародного приватного права
20. Міжнародні юридичні особи: проблема визначення національності
21. Місце і роль матеріально-правових норм в врегулюванні суспільних відносин, що складають предмет регулювання міжнародного приватного права
22. Національне законодавство як джерело міжнародного приватного права
23. Обхід закону у міжнародному приватному праві. Обставини, що підлягають з'ясуванню при обході закону
24. Особливості правового механізму уніфікації права
25. Особливості правового статусу держави як суб'єкта приватно-правових відносин
26. Поняття “іноземний елемент” у міжнародному приватному праві і його зміст
27. Правовий статус іноземних осіб та осіб без громадянства в Україні
28. Правовий статус іноземних юридичних осіб в Україні
29. Принципи міжнародного приватного права
30. Проблеми кваліфікації в міжнародному приватному праві і основні способи її вирішення
31. Реєстрація представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні
32. Режим найбільшого сприяння в міжнародному приватному праві
33. Реторсії в міжнародному приватному праві
34. Співвідношення міжнародного приватного та міжнародного публічного права
35. Способи вирішення конфлікту кваліфікацій
36. Суб'єкти міжнародного приватного права: загальна характеристика
37. Суб'єкти права власності, особливості їх статусу в міжнародному приватному праві
38. Сутність автономії волі та її відмінність від колізійної прив'язки
39. Сутність і основа колізійного методу
40. Сутність і основа матеріального методу в міжнародному приватному праві
41. Тлумачення колізійних норм. Проблема кваліфікації

42. Україна як суб'єкт міжнародного приватного права
43. Уніфікація в міжнародному приватному праві: загальна характеристика
44. Участь міжнародних організацій у формуванні міжнародного приватного права
45. Фізичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права
46. Форма зовнішньоекономічного договору (контракту)
47. Цивільна право- та дієздатність фізичної особи в міжнародному приватному праві
48. Шляхи усунення "колізії колізій"
49. Юридична природа міжнародного приватного права
50. Юридичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права.

Перелік завдань для контрольної роботи

Контрольна робота складається з відповіді на три теоретичних питання, кожна з яких оцінюється трьома балами. Відповідь на кожне питання роботи оцінюється за чотирибальною системою. Остаточна оцінка – середній бал за оцінювання усіх трьох питань роботи (оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою).

Оцінку „відмінно” отримує студент за вичерпну відповідь на поставлені питання контрольної роботи.

Оцінку „добре” отримує студент за повну відповідь на питання роботи, проте у змісті і формі відповіді мали місце окремі неточності (похибки), нечіткі формулювання тощо.

Оцінки "задовільно" отримує студент, який дав неповну відповідь, що може полягати у невмінні виділяти головне і другорядне, помилках у визначенні понять, перекручування їх змісту, хаотичному викладенні матеріалу тощо.

За незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді студент не отримує балу за контрольну роботу.

На контрольну роботу відводиться 45 хвилин. Результати оголошуються на наступному занятті.

Перелік питань:

1. Договір міжнародного перевезення вантажу, пасажирів та багажу. Поняття міжнародних перевезень. Міжнародні транспортні організації та їх роль в уніфікації законодавства про міжнародні перевезення.
2. Міжнародні морські перевезення.
3. Міжнародні залізничні перевезення.
4. Міжнародні автомобільні перевезення.
5. Міжнародні повітряні перевезення.
6. Міжнародні річкові перевезення.
7. Міжнародні змішані перевезення.
8. Особливості правового регулювання шлюбно-сімейних відносин у праві різних держав.
9. Колізійне регулювання укладання та розірвання шлюбу в МПП.
10. Колізійні норми Сімейного кодексу України.
11. Колізійні норми двосторонніх та багатосторонніх угод про правову допомогу у цивільних, сімейних та кримінальних справах.
12. Майнові відносини подружжя в міжнародному приватному праві.
13. Спільний особистий закон подружжя.
14. Міжнародне усиновлення та його наслідки.
15. Законодавство України в галузі усиновлення дітей громадян України іноземцями.
16. Аліментні зобов'язання у міжнародному приватному праві.
17. Порядок стягнення аліментів з батьків, які виїжджають за кордон на постійне місце проживання.
18. Основні колізії у спадкуванні за МПП.
19. Колізійні норми спадкового права у законодавстві України.
20. Міжнародно-правове регулювання спадкових відносин.
21. Спадкові права іноземців в Україні.
22. Принцип національного режиму.
23. Особливості спадкування рухомого та нерухомого майна.
24. Спадкові права українських громадян за кордоном.
25. Принцип взаємності.

26. Роль консульських установ України за кордоном у сфері захисту спадкових прав громадян України.
27. Правовий режим відумерлої спадщини у міжнародному приватному праві.
28. Колізія юрисдикцій в міжнародному приватному праві.

5) Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); семінарські заняття (з використанням кейс-методів, практикумів), самостійна робота (індивідуальні завдання) і мають за мету – оволодіння студентами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок вирішення юридичних питань.

6) Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та семінарських занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування теоретичного матеріалу;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з теми;
- презентація індивідуальних завдань;
- виконання контрольної роботи;
- виконання домашніх завдань тощо.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю.

7) Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих студентом **позитивно**, з урахуванням коефіцієнта вагомості і розраховується в автоматизованому режимі за відповідною програмою. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінка, яка виставляється за семінарське заняття, складається з таких елементів: знання студентом відповідного теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті конструктивні рішення; своєчасне виконання та презентація індивідуальної роботи.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними інструментами. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві похибки .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань; виклад

	відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три несуттєві помилки .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль, залік
Семінарські заняття	Контрольна робота	Тестовий контроль	Індивідуальне завдання	За рейтингом
УО (мінімальна кількість оцінок усього опитування – 5)	КР	ТК	ІЗ	
ВК: 0,6	0,1	0,1	0,2	

Умовні позначення: ТК – тестовий контроль; УО- усне опитування, КР- контрольна робота; ВК – ваговий коефіцієнт; ІЗ - Індивідуальне завдання.

Оцінювання тестових завдань

Тестове завдання для кожного студента складається з десяти тестів, кожен з яких оцінюється чотирма балами. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 40. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1 – 10	11-20	21-30	31-40
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Якщо відповідь на тестове завдання має 2-3 правильних значення, а студент вказав частину з них, то сума балів у цьому випадку буде пропорційна кількості правильних відповідей. Наприклад, у тесті є три правильних відповіді, а студент вказав лише дві з них, тоді він отримує за тестове завдання два бали з трьох. На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей повинні бути заповнені цифрами, що відповідають вірним, на погляд студента, відповідям. Через 15 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

8) Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Предмет міжнародного приватного права.
2. Колізійно-правовий метод регулювання.
3. Матеріально-правовий метод регулювання.
4. Система МПП як галузі права та навчальної дисципліни.
5. Співвідношення МПП з іншими галузями національного права та міжнародним правом.
6. Розвиток науки МПП у країнах Європи.
7. Поняття та види джерел МПП.
8. Міжнародні договори як джерела МПП.
9. Багатосторонні та двосторонні договори про надання правової допомоги.
10. Внутрішнє (національне) законодавство як джерело МПП.
11. Значення кодифікації норм внутрішнього права в галузі МПП, її види.
12. Сфера застосування та структура Закону України “Про міжнародне приватне право”.
13. Правовий звичай як джерело МПП.
14. Значення судової та арбітражної практики і доктрини у регулюванні відносин МПП.
15. Поняття та види уніфікації та гармонізації норм міжнародного приватного права.
16. Поняття та структура колізійної норми.
17. Застосування права держав із множинністю правових систем.
18. Загальна класифікація колізійних норм.
19. Основні формули прикріплення. “Жорсткі” та “гнучкі” колізійні прив’язки.
20. Автономія волі сторін.
21. Конфлікт кваліфікацій. Вирішення проблеми конфлікту кваліфікацій у національній доктрині МПП.
22. Поняття зворотного відсилання та відсилання до права третьої країни.
23. Інститут “обходу закону” в МПП.
24. Правила встановлення змісту норм іноземного права відповідно до Закону України “Про міжнародне приватне право”.

25. Інститут публічного порядку в МПП.
26. Імперативні норми закону суду та закону третьої держави.
27. Взаємність і реторсії.
28. Поняття “особистий закон фізичної особи” та сфера його дії.
29. Колізійні аспекти подвійного громадянства фізичних осіб та осіб без громадянства.
30. Особливості правового статусу іммігрантів, біженців та осіб, яким надано політичний притулок в МПП.
31. Особливості визнання іноземця обмежено дієздатним та недієздатним.
32. Колізійні аспекти опіки та піклування.
33. Оголошення іноземця безвісно відсутнім чи померлим та його наслідки в Україні і за кордоном.
34. Поняття особистого закону юридичної особи, сфера його дії.
35. Критерії визначення особистого закону юридичної особи.
36. Організаційно-правові форми діяльності іноземних юридичних осіб в Україні. Представництва та філії.
37. Основні проблеми правового статусу транснаціональних корпорацій в міжнародному приватному праві.
38. Проблеми, пов’язані з правовим регулюванням господарської діяльності компаній, розташованих в офшорних зонах.
39. Міжнародні юридичні особи.
40. Особливості правового становища держави в міжнародному приватному праві.
41. Поняття “іmunітет держави” в МПП. Теорії абсолютного, функціонального та обмеженого іmunітету, їх вплив на формування національного законодавства про іmunітет іноземних держав.
42. Види іmunітету держав у МПП.
43. Міжнародні договори щодо іmunітету держав. Норми про іmunітет іноземної держави в законодавстві України.
44. Колізійні питання права власності.
45. Колізійні питання права власності та інших речових прав на рухоме майно та майно, що перебуває в дорозі.
46. Правове регулювання іноземних інвестицій у міжнародному приватному праві. Гарантії майнових прав іноземних інвесторів в угодах СОТ.
47. Правове становище власності України за кордоном.
48. Територіальний характер інтелектуальної власності та особливості її регулювання в міжнародному приватному праві.
49. Міжнародно-правова охорона авторських прав.
50. Особливості міжнародно-правової охорони прав промислової власності.
51. Загальна характеристика Угоди СОТ щодо торговельних аспектів прав інтелектуальної власності.
52. Колізійне регулювання форми правочину в МПП.
53. Колізійне регулювання змісту договору в МПП.
54. Сфера дії права, що застосовується до договору в МПП.
55. Уніфікація правового регулювання в галузі міжнародних комерційних угод. Віденська конвенція ООН “Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів”.
56. Право, що застосовується до договору споживання.
57. Міжнародні транспортні організації та їх роль в уніфікації законодавства про міжнародні перевезення.
58. Міжнародні морські перевезення. Конвенція ООН про морське перевезення вантажів 1978 р.
59. Міжнародні залізничні перевезення. Угода про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) 1980 р.
60. Міжнародні автомобільні перевезення. Конвенція про договори міжнародного дорожнього перевезення вантажів (КДПВ) 1956 р.
61. Міжнародні повітряні перевезення. Монреальська конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 28 травня 1999 р.
62. Міжнародні річкові перевезення. Будапештська конвенція про договір перевезення

- вантажів внутрішніми водними шляхами від 22 червня 2001 р.
63. Міжнародні змішані перевезення. Конвенція ООН про міжнародні змішані перевезення вантажів від 24 травня 1980 р.
  64. Види позадоговірних зобов'язань, ускладнених іноземним елементом, та колізійні підходи до їх регулювання. Сфера дії права, що підлягає застосуванню до зобов'язань, які виникли внаслідок завдання шкоди.
  65. Право, що застосовується до відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).
  66. Роль міжнародних угод у колізійно-правовому регулюванні зобов'язань із завдання шкоди.
  67. Представництво, довіреність та позовна давність у міжнародному приватному праві.
  68. Колізійне регулювання міжнародних трудових відносин.
  69. Міжнародно-правове регулювання праці. Роль конвенцій Міжнародної організації праці (МОП).
  70. Працевлаштування іноземців в Україні.
  71. Трудові права українських громадян за кордоном.
  72. Особливості правового регулювання шлюбно-сімейних відносин у праві різних держав.
  73. Колізійне регулювання укладання шлюбу в МПП.
  74. Колізійне регулювання правових наслідків шлюбу. Форма вибору права до правових наслідків шлюбу.
  75. Майнові відносини подружжя в міжнародному приватному праві.
  76. Міжнародне усиновлення та його наслідки. Функції консульських установ України за кордоном у галузі усиновлення та опіки й піклування.
  77. Аліментні зобов'язання в міжнародному приватному праві. Приєднання України до Нью-Йоркської конвенції 1956 р. про стягнення аліментів за кордоном. Основні колізії у спадкуванні за МПП.
  78. Колізійні норми спадкового права в законодавстві України.
  79. Міжнародно-правове регулювання спадкових відносин.
  80. Спадкові права українських громадян за кордоном. Роль консульських установ України за кордоном у сфері захисту спадкових прав громадян України.
  81. Процесуальна провоздатність і дієздатність іноземних осіб в Україні.
  82. Судовий імунітет та його види. Джерела регулювання імунітету в трансграничних відносинах. Конвенція ООН про юрисдикційні імунітети держав та їх власності.
  83. Участь України в міжнародних договорах щодо підсудності справ з іноземним елементом. Міжнародна підсудність у праві України та в праві зарубіжних країн.
  84. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.
  85. Вручення судових документів за кордоном. Джерела регулювання та основні способи транскордонної доставки судових документів. Колізійні проблеми отримання доказів за кордоном.
  86. Міжнародне приватне право в діяльності міжнародного комерційного арбітражу.

9) Навчально-методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Міжнародне приватне право» в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, кандидатом юридичних наук, доцентом М.П.Присяжнюком розроблені та видані методичні вказівки до семінарських занять з міжнародного приватного права (Міжнародне приватне право: методичні вказівки до семінарських занять для студентів спеціальності 081 «Право» / М.П.Присяжнюк. Хмельницький: ХНУ, 2020. 16 с.).

10) Рекомендована література

Основна

1. Мироненко І.В. Міжнародне приватне право: Навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2015. 272 с.

2. Міжнародне приватне право : навч. посібник / І. І. Килимник, А. М. Бровдій ; Харків. нац. унт міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 111 с.
3. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, Є. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. Х. : Право, 2015. 320 с.
4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005р. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 32. Ст. 422.

Додаткова

5. Господарський кодекс України від 16. 01.2003 р. № 436-IV . Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18. Ст.144.
6. Кодекс законів про працю від 10.12.1971 № 322-VIII . Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. № 50.
7. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 р. URL:http://search.ligazakon.ua/_doc2.usf/link1/TO12341.html (дата звернення 1 вересня 2020 р.).
8. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 №3671-VI. Офіційний вісник України. 2011. №59. Ст.2347.
9. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001р. № 2235-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 13. Ст.65.
10. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Верховна Рада України: Закон України; Програма від 18.03.2004р. № 1629-IV. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 29. Ст.367.
11. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.05.1991р. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 29. Ст. 377.
12. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Закон України; Концепція від 21.11.2002р. № 228-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 3. Ст.12.
13. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 50. Ст. 540.
14. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України: Закон України від 22.09.2011р. №3773-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. №19. 20. Ст.179.
15. Сімейний кодекс України від 10.01.2002р. № 2947-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. №21-22. Ст.135.
16. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Офіційний вісник України. 2003. № 11. Ст.461.

11) Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання ХНУ. URL : <https://msn.khmnmu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека ХНУ. URL: http://lib.khmnmu.edu.ua/asp/php_f/plage_lib.php
3. Репозитарій ХНУ. URL : <https://elar.khmnmu.edu.ua/home>